

ETICKÁ VÝCHOVA

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Hlavnou funkciou povinnej voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

ISCED 2 – nižšie stredné vzdelávanie	
Názov predmetu:	Etická výchova
Ročník:	ôsmy
Časová dotácia:	1 h týždenne/33 h ročne
ŠVP:	1 h
ŠkVP:	1 h
Vyučovací jazyk:	slovenský

CIELE PREDMETU

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medzilidské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanie spoločensky uznávaných noriem.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

1. Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity - 5 h.
2. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory – 5 h.
3. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity – 5 h.
4. Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine – 6 h.
5. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti – 7 h.
6. Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom – 5 h

1. Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti, • vystihnúť svoje silné a slabé stránky, • dokázať vyjadriť svoj názor, • prejaviť sebaúctu a zdravé sebavedomie 	<p>dôstojnosť ľudskej osoby</p> <p>sebaúcta, zdravé sebavedomie</p> <p>sebaprijatie</p> <p>úcta k iným</p>

2. Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť význam asertivity v každodennom živote, • charakterizovať asertívne techniky, • vysvetliť pojem manipulácia a asertívne právo, • simulovať príklady presadenia sa v rôznych situáciách, • prezentovať príklady riešenia konfliktov 	<p>asertivita</p> <p>asertívne techniky, asertívne práva, manipulačné povery</p> <p>manipulácia a tlak skupiny</p>

3. Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • formulovať zásady prosociálneho správania, • vysvetliť vzťah asertivity a prosociálneho správania, • opísať pojmy: vlastná identita, rešpekt, nezávislosť, ponúkanie a prijímanie slobody, vernosť záväzkom, 	<p>nezávislosť a rešpekt</p> <p>identita osobnosti a jej rozvoj</p> <p>sloboda, zodpovednosť, vernosť – vytrvalosť prijatie záväzkov</p> <p>tolerancia a rešpekt</p>

<ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť potrebu zodpovednej slobody v živote jednotlivca, • diskutovať o prosociálnom správaní v triednom kolektíve, • konkretizovať rôzne prejavy rešpektu 	
---	--

4. Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • vymedziť vlastné práva a povinnosti v rodine, • vysvetliť potrebu pozitívneho hodnotenia, empatie, asertivity a tvorivosti v rodinnom prostredí, • realizovať projekt – „jeden deň v mojej rodine“, • diskutovať o možnostiach prosociálneho správania v rodine, • napláňovať si konkrétnu iniciatívu na budovanie vzťahov v rodine, 	<p>rodina, v ktorej žijem</p> <p>komunikačné zručnosti v rodine sociálne zručnosti v rodine</p> <p>tolerancia a rešpektovanie autority</p> <p>súrodenecké vzťahy</p>

5. Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • zdôvodniť potrebu vnímania sexuality ako hodnoty, • diskutovať o otázkach sexuality slobodne a s úctou, • prejsť pozornosť a empatiu voči opačnému pohlaviu, • vysvetliť počatie a prenatálny život človeka, 	<p>sexuálna identita</p> <p>vzťahy medzi chlapcami a dievčatami priateľstvo a láska</p> <p>počatie a prenatálny život človeka</p> <p>pohlavná zrelosť a pripravenosť na rodičovstvo predčasný sex</p>

<ul style="list-style-type: none"> • rozlíšiť medzi pohlavnou zrelosťou a pripravenosťou stať sa rodičom, • zhodnotiť význam priateľstva a lásky medzi mužom a ženou, • vysvetliť príčiny a riziká predčasného sexu, • opísať prejavy, príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS, • poukázať na dôležitosť osobného vzťahu k sexuálnemu partnerovi 	<p>pohlavné choroby a AIDS</p> <p>sexualita – súčasť integrity človeka</p>
---	--

6. Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> • prejaviť pochopenie pre starých a chorých ľudí, • zdôvodniť potrebu komunikácie s nimi, • diskutovať o prínose starých, chorých a postihnutých ľudí pre spoločnosť, • navrhnuť projekt osobnej účasti ľuďom odkázaným na pomoc. 	<p>sociálna empatia</p> <p>vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným</p> <p>obmedzenia a prednosti v chorobe a v starobe</p> <p>odlišnosti a generačné rozdiely</p>

Prierezové témy

Sú integrované do jednotlivých tematických celkov.

Metódy, formy a postupy vyučovania etickej výchovy

Riadené, kontrolované techniky:

- organizačné techniky: organizácia triedy, delenie do skupín
- zadanie úlohy, uvedenie žiakov do problematiky
- vysvetlenie učiva: výklad, ilustrácia
- rozhovor
- diskusia

Čiastočne riadené, kontrolované techniky:

- brainstorming
- príprava: učenie sa žiakov, tiché čítanie, samostatná práca
- zážitkové učenie
- dramatizácia
- interview

Voľné, neriadené, nekontrolované techniky:

- hranie rolí
- riešenie problému
- simulácia (napodobňovanie životných situácií)

Učebné zdroje:

- pracovné zošity
- metodické príručky
- odborná literatúra
- vlastné materiály
- internet

Hodnotenie predmetu

Žiaci v 8. ročníku nie sú klasifikovaní. Cieľom učiteľa je viesť žiakov postupne k tomu, aby sa vedeli ohodnotiť sami a dokázali ohodnotiť aj výkon iných.